

GOBIERNO
DE ESPAÑA

MINISTERIO
DE EDUCACIÓN
Y FORMACIÓN PROFESIONAL

intef

INSTITUTO NACIONAL DE
TECNOLOGÍAS EDUCATIVAS Y DE
FORMACIÓN DEL PROFESORADO

MINISTERIO
DE POLÍTICA TERRITORIAL
Y FUNCIÓN PÚBLICA

Guia didàctica

GOVERN OBERT

Educació Primària

Per què fem aquesta guia?	3
Qui fa aquesta Guia?	3
QUADERN DEL PROFESSOR.....	4
Sessió 1: Treballant la transparència	5
L'excursió d'Almudena	5
Què n'hem après?.....	6
Activitats per a la transparència	7
Lletres per a la transparència	7
Joc: La fila de la responsabilitat	8
Sessió 2: Treballant la participació.....	10
Almudena i els seus amics milloren els parcs.....	10
Què n'hem après?.....	11
Activitats per a la participació.....	12
Frases per a la participació	12
Les meues necessitats, són les de tots?	13
Fem teatre per a la participació.....	14
El mural de la participació	14
Sessió 3: Treballant la col·laboració	15
Almudena i els seus amics ajuden amb el trànsit	15
Què n'hem après?.....	16
Activitats per a la col·laboració	17
Juguem a l'aula: Tots som imprescindibles.....	17
El joc dels enigmes.....	17
Anem d'excursió	18
Resum.....	18
Rúbrica d'avaluació.....	18
QUADERN DE L'ALUMNE.....	19
L'excursió d'Almudena	20
Què n'hem après?.....	21
Lletres per a la transparència	21
Almudena i els seus amics milloren els parcs	22
Què n'hem après?.....	23
Frases per a la participació	24
Almudena i els seus amics ajuden amb el trànsit.....	25
Què n'hem après?.....	26
Resum.....	26

PER QUÈ FEM AQUESTA GUIA?

Els governs i les administracions públiques evolucionen al mateix temps que les societats i volen ser transparents, accessibles per a la ciutadania i sensibles a les nostres demandes. Això vol dir que s'encaminen cap al que anomenem **Govern Obert**.

Aquesta guia neix com una ferramenta del **III Pla d'Espanya** de l'**Aliança per al Govern Obert**. Aquest document pretén involucrar els nens i les nenes que cursen Educació Primària en els valors de la **transparència**, la **participació** i la **col·laboració** amb els assumptes públics.

A través de tres històries basades en la **transparència**, la **participació** i la **col·laboració**, volem que l'alumnat del segon cicle d'Educació Primària s'impregni dels valors del **Govern Obert**. Es pretén contribuir a la construcció d'una societat més oberta, responsable i exigent amb els responsables públics.

Per a dur-ho a terme ens acostarem a tres històries que involucren Almudena, una alumna de 5é de primària d'un col·legi d'una ciutat de tamany mitjà del nostre país. Ella ens acompanyarà per conèixer els valors que s'emmarquen en el que anomenem **Govern Obert**.

Data de tancament de l'elaboració: maig 2018

QUI FA AQUESTA GUIA?

J. Ignacio Criado. És professor al Departament de Ciència Política i Relacions Internacionals, Universitat Autònoma de Madrid, i *research fellow* del Center for Technology in Government, State University of New York (SUNY at Albany). Co-Fundador de NovaGob i director general del seu NovaGob.Lab, Laboratori de Govern per a la Innovació Pública. Assessora, investiga i ensenya sobre Govern Obert, administració digital, innovació pública, xarxes socials i administracions públiques, interoperabilitat i col·laboració interorganitzativa. Disposa de nombroses publicacions sobre Administració i Gestió Pública. És responsable d'assignatures sobre Innovació Pública, Govern Obert i Administració Digital, entre d'altres, en el Màster en Alta Direcció Pública de l'Institut Ortega i Gasset, el Màster de Direcció Pública de l'Institut Nacional d'Administració Pública, del Màster en Gestió Pública de la Universitat de Granada o el Màster en Democràcia i Govern de la Universitat Autònoma de Madrid.

 [@jicriado](#)

Vicente Pastor. És personal d'investigació al Departament de Ciència Política i Relacions Internacionals de la Facultat de Dret de la Universitat Autònoma de Madrid. Investigador a NovaGob.Lab, Laboratori de Govern per a la Innovació Pública. Llicenciat en Ciències Polítiques i de l'Administració per la Universitat de València. Màster en Democràcia i Govern per la Universitat Autònoma de Madrid. Diplomant en Direcció i Anàlisi Política per la Universitat de València.

 [@vipaspa](#)

CONEIX ELS VALORS DEL GOVERN OBERT AMB ALMUDENA I LA SEUA CLASSE

Guia didàctica per a
Educació Primària

- Quadern del professor -

SESSIÓ 1: TREBALLANT LA TRANSPARÈNCIA

La **transparència als governs i a les administracions públiques** consisteix en l'obertura de tots els assumptes relacionats amb el Govern i l'Administració Pública perquè la ciutadania pugui accedir a informació –en format reutilitzable– i se'n facilite, d'aquesta manera, l'apropament. La transparència retorna a la ciutadania part del poder que aquesta deposita en l'Administració Pública i el Govern, amb la finalitat d'ampliar les vies de participació i de col·laboració.

En la història "L'excursió d'Almudena" es pretén que l'alumnat duga a terme una aproximació als conceptes de transparència i d'innovació a través de la resolució del problema que es planteja als seus companys i a ella, el qual deriva de la falta d'informació.

Perquè les administracions públiques i els governs han de ser transparents? Si la transparència s'hi aplica correctament, s'hi perceben una sèrie de valors associats –honradesa, confiança, lleialtat, etc.– que resulten positius tant per al sector públic com per a la societat en general. D'aquesta manera, els governs i les administracions públiques ens resultaran autoritats més properes, ens hi identificarem millor. Aquest és el principal objectiu que es vol transmetre amb la història sobre l'excursió d'Almudena i el seu aprenentatge.

Quan la informació esdevé transparent, els governs i les administracions públiques estan davant una situació d'escrutini molt més greu que si ho no fora i, per aquest motiu, s'incrementa la legitimitat de les decisions i de les polítiques públiques que implementen. L'aplicació de la transparència comporta una reducció de les situacions de conflictes d'interessos, i les conseqüències derivades quedaran reduïdes a una mínima expressió.

En definitiva, les administracions públiques i els governs faciliten a la ciutadania un millor exercici de rendició de comptes a través dels processos d'obertura de la informació del sector públic i dels processos governamentals.

L'excursió d'Almudena

Almudena té 10 anys i és alumna del Col·legi d'Educació Infantil i Primària Velázquez, en una ciutat de grandària mitjana situada a la costa espanyola. És una alumna molt treballadora i té una bona relació amb la resta de la classe.

Un dia, poc després de tornar de les vacances de Nadal, i després d'una època de pluges i molt de fred, Almudena va començar a sentir-se malament.

- *No em trobe bé, profe* – va dir a Adolfo, el professor.

- *Vine a telefonar a ton pare perquè et duga al metge i que et faça una revisió. Pareix que tens un bon constipat*– li va contestar.

Adolfo va a telefonar al seu pare i li va dir qui pareixia que la seua filla tenia febra. Als pocs minuts, Daniel, el pare d'Almudena, ja estava al col·legi per a recollir la seua filla.

- *Ja he demanat cita al metge, així que anem cap allà.*

Quan van arribar al centre de salut, el metge li va dir a Almudena que tenia un gran refredat, amb febra elevada, així que no podria anar al col·legi durant tota la setmana.

- *Em perdré totes les activitats de la setmana cultural*- va lamentar-se Almudena.

- *No et preocupes, filla, ja te n'informaran.*

Mentre Almudena estava malalta a sa casa, al col·legi s'encarregaven de preparar les activitats de la setmana cultural: jornades de convivència amb iaies i iaies, concerts de música, exposicions fotogràfiques... i moltes activitats més.

El professor va dir a classe que el dilluns següent anirien d'excursió a la capital de la seua comunitat autònoma per a visitar el Palau de Govern, el Parlament Autònic i la Delegació del Govern d'Espanya, i que haurien de portar-hi una autorització firmada pels pares o tutors. Tots es van sorprendre i s'alegraren per l'excursió imprevista.

Va arribar el dilluns, el dia de l'excursió, i el pare d'Almudena, com tots els dies, la va dur al col·legi. Almudena anava amb la motxilla, els llibres i l'esmorzar per a reprendre les classes. Quan van arribar al col·legi, Almudena i el seu pare van veure molt de moviment, però no van sospitar res, així que s'hi van acomiadar.

- *Bon dia, Almudena. Quina alegria veure't de nou i que ja estigues millor.*

- *Bon dia, profe. Per què hi ha tant de moviment al col·legi hui?* – va preguntar mentre veia com els seus companys i les seues companyes pujaven a un autobús-.

- *Anem d'excursió a la capital. Tens l'autorització dels teus pares?*

- *Quina excursió? Jo no en sabia res!* – va comentar Almudena, tota sorpresa-.

- *Ho sent, Almudena. Pensava que ho sabies. Anem d'excursió i no pots vindre si no tens l'autorització dels teus pares.*

Ivan, un company d'Almudena, va escoltar la conversació i, quan va pujar a l'autobús, ho va contar a la resta. Als pocs minuts, van baixar-ne tots per a parlar amb Adolfo.

- No volem anar a l'excursió si no hi ve també Almudena – va dir Ivan a Adolfo-. Volem que Almudena hi vingi amb nosaltres. Per què no truques al seu pare perquè li firmi l'autorització ara?

- M'alegre que em digues això, Ivan. Teniu raó. El col·legi hauria d'haver publicat la informació sobre l'excursió en la pàgina web amb temps suficient. Està molt bé solidaritzar-se amb Almudena. Ara trucaré al seu pare per telèfon.

Als pocs minuts, el pare d'Almudena tornava al col·legi per a firmar l'autorització i l'autobús comença el camí rumb a la capital.

Una vegada estaven tots a l'autobús, el professor va demanar el micròfon i va dirigir-se a tot l'alumnat.

- Això que heu fet hui és molt important. Heu ajudat la vostra companya Almudena en una situació complicada, en la que podríem haver marxat d'excursió sense ella. Heu d'estar-ne orgullosos perquè, gràcies a la vostra acció, a partir d'ara el col·legi publicarà sempre tota la informació en la pàgina web i, a més, s'enviarà un correu electrònic a les famílies.

Una vegada van arribar a la destinació, Almudena i els companys i les companyes van conèixer com era el Palau de Govern, com funcionava el Parlament Autòmic i quines funcions tenia la Delegació del Govern, les quals no coneixien fins a aquell moment.

Almudena i la classe havien sigut els responsables de les noves mesures de transparència que implementarà el col·legi en el futur. Eren els artífexs que el col·legi Velázquez començara a avançar pel camí del Govern Obert, amb la transparència com a primera mesura.

Què n'hem après?

En la història de l'excursió d'Almudena hem après que:

- Estem desenvolupant una societat xarxa a nivell mundial, sobretot gràcies a l'ús de les xarxes socials i les tecnologies de la web 2.0. L'Administració Pública, en aquest cas representada al col·legi Velázquez, té l'obligació de **proporcionar-nos informació** sobre la seua activitat. En cas que la informació no siga pública, podem ser nosaltres mateixos els qui preguntem.
- La **transparència és un valor fonamental** per al bon funcionament de qualsevol col·legi, així com de qualsevol institució pública i dels sistemes democràtics.
- El nou **sistema d'informació** per a pares i mares a través d'Internet és un aliat de la transparència. Com més s'hi innove, més transparents seran les institucions.

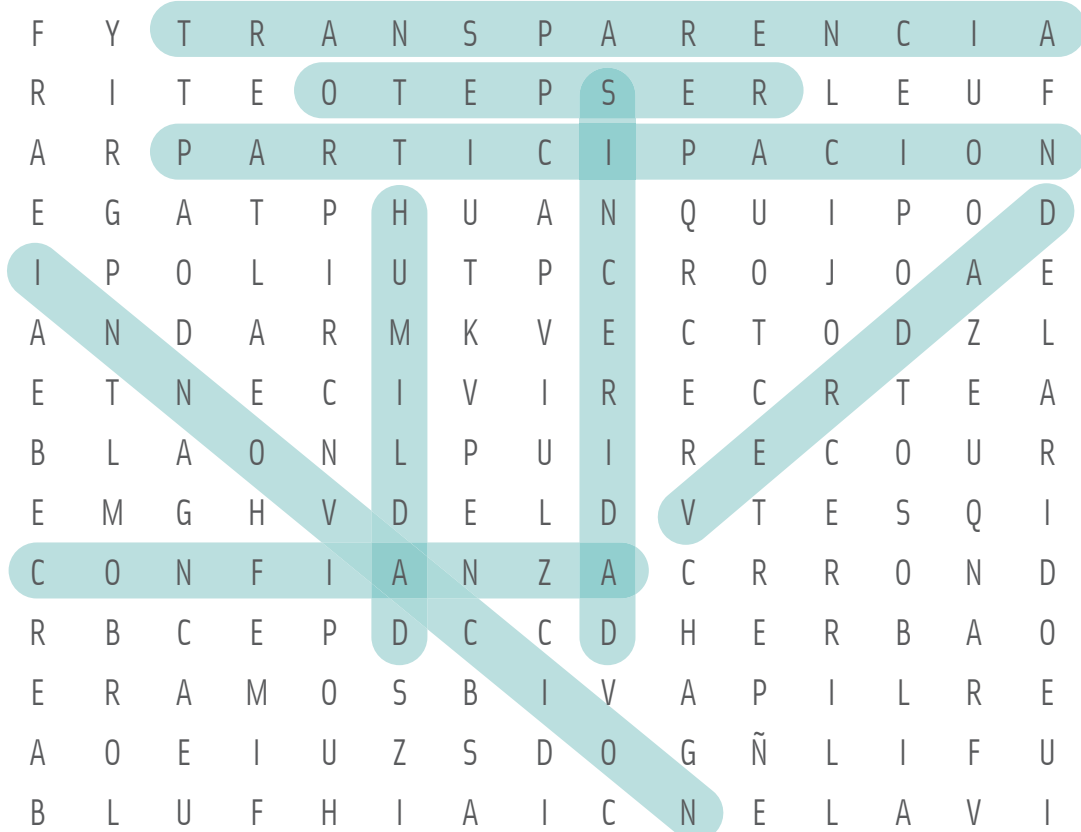
Lletres per a la transparència

Et presentem aquesta sopa de lletres sobre la transparència. Hi hauràs que trobar les paraules següents, que estan associades als valors de la transparència.

RESPECTE - PARTICIPACIÓ - SINCERITAT- CONFIANÇA
INNOVACIÓ - FRANQUESA - VERITAT - TRANSPARÈNCIA

F	Y	T	R	A	N	S	P	A	R	E	N	C	I	A
R	I	T	E	O	T	E	P	S	E	R	L	E	U	F
A	R	P	A	R	T	I	C	I	P	A	C	I	O	N
E	G	A	T	P	H	U	A	N	Q	U	I	P	O	D
I	P	O	L	I	U	T	P	C	R	O	J	O	A	E
A	N	D	A	R	M	K	V	E	C	T	O	D	Z	L
E	T	N	E	C	I	V	I	R	E	C	R	T	E	A
B	L	A	O	N	L	P	U	I	R	E	C	O	U	R
E	M	G	H	V	D	E	L	D	V	T	E	S	Q	I
C	O	N	F	I	A	N	Z	A	C	R	R	O	N	D
R	B	C	E	P	D	C	C	D	H	E	R	B	A	O
E	R	A	M	O	S	B	I	V	A	P	I	L	R	E
A	O	E	I	U	Z	S	D	O	G	Ñ	L	I	F	U
B	L	U	F	H	I	A	I	C	N	E	L	A	V	I

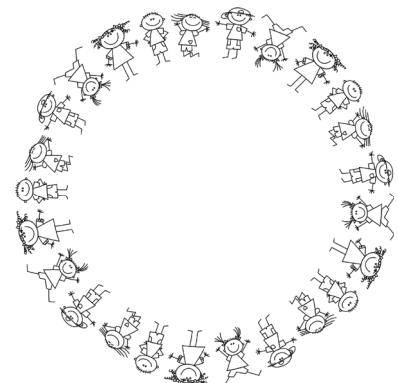
RESPECTE - PARTICIPACIÓ - SINCERITAT- CONFIANÇA
INNOVACIÓ - FRANQUESA - VERITAT - TRANSPARÈNCIA

Joc: La fila de la responsabilitat

L'objectiu principal d'aquesta activitat és fer comprendre que totes les accions que prenem afecten a la resta de la ciutadania; és a dir, qualsevol decisió, per xicoteta que siga, pot tindre efectes sobre els altres.

Desenvolupament de l'activitat: per a fer aquest joc, els xiquets i les xiquetes hauran de posar-se en fila agafant de la cintura al company o a la companya que tenen davant, excepte qui estiga en el primer lloc de la fila. Seguidament, el professor o la professora indicarà els moviments que han de fer, sense separar-se'n de la resta.

Exemples d'activitats

- Caminar, caminar cap als costats, caminar cap arrere, etc.
- Canviar el sentit de la marxa quan sone una palmada o quan pare la música.
- Fer bots: dos cap avant, un cap arere, etc.
- Dir una paraula i que el company o la companya següent la repetisca afegint-ne una altra fins que arribi a la fi de la fila.

Una vegada acabat el joc, s'aconsella que tot el grup sega en cercle i que s'hi tracten diverses qüestions, com ara:

- Ha sigut difícil complir allò que s'hi demanava? Per què?
- Què resulta més complex, fer els exercicis en solitari o en grup? Per què?
- Discussió sobre el fet que els moviments de la resta del grup, especialment de qui estava mes prop, condicionava els meus.
- Comprensió de la complexitat de la informació quan no es transmet correctament.

SESSIÓ 2: TREBALLANT LA PARTICIPACIÓ

La **participació** ciutadana es defineix com el procés a través del qual es desenvolupen les activitats amb les quals la ciutadania assoleix una major implicació en el disseny, la gestió i la implantació de les polítiques públiques, amb una actitud centrada a ser-ne part, ampliant drets i generant obligacions sobre el bé comú. D'una banda, la participació és un **procés** cooperatiu, inclusiu, transversal, continu, escalable, planificat, transformador, coherent, distribuït i que atorga poder. La participació ciutadana també és una **actitud**, que implica autonomia, llibertat, responsabilitat, que requereix una escolta empàtica, respecte, confiança, compromís i civisme. La participació ciutadana és també un **dret** que es materialitza quan participem i som una part activa en les decisions públiques que ens afecten, així com una obligació ciutadana orientada al bé comú.

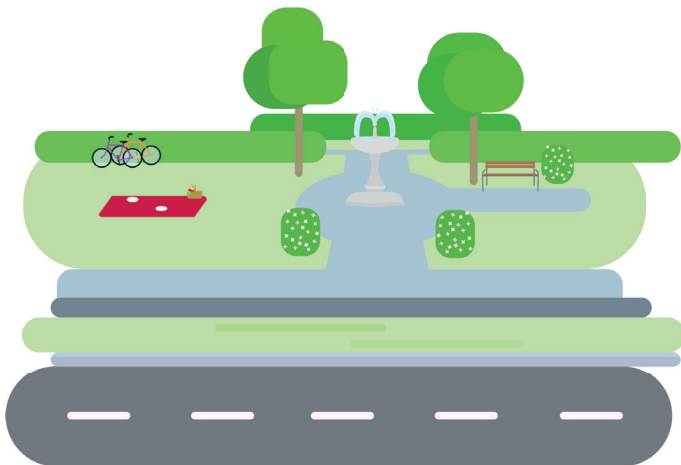
En la segona història, "Almudena i els seus amics milloren els parcs", la nostra protagonista trasllada la idea de la participació ciutadana com un procés, com una actitud i com un dret.

Així mateix, s'hi destaquen els diversos reptes i desafiaments que pot plantejar la participació. Reptes i desafiaments que poden constituir oportunitats si les administracions públiques i els governs saben afrontar-los adequadament. Òbviament, cal tindre en compte la tipologia i l'organització de cada administració pública.

La participació ha d'impregnar completament l'actuació de les administracions públiques i els governs en els diversos àmbits i en àrees d'activitat diferents. És a dir, no ha de ser un element extern que s'introdueixi en l'àmbit públic, sinó que ha de ser transversal, aplicable a qualsevol programa o iniciativa que sorgisca en l'Administració Pública.

Almudena i els seus amics milloren els parcs

Almudena es dirigeix al col·legi, pensativa. Mentre va en l'autobús al col·legi, es fixa constantment en els parcs i els jardins de la ciutat on viu. S'adona que tots els parcs són espaiosos i tenen molta vegetació i zones en les quals es pot descansar, però solament hi ha un parc que disposa d'una bona zona de joc per als xiquets i les xiquetes.

Quan l'autobús arriba al col·legi, mentre esperen a entrar a classe, Ivan i Maria xarren, i apareix el tema de conversació entre els seus amics i les seues amigues:

- *Ahir vaig estar al parc de l'Oest amb el meu gosset Chopin. Les zones de joc hi estaven tancades per reparacions.* - Va dir Ivan mentre posava cara de resignació.

- *El parc del meu barri tampoc té una bona zona de jocs. La major part dels gronxadors estan trencats i no em deixen jugar-hi.* - Va exclamar Maria, mentre treia de la motxilla els llibres per a la classe que començava.

- *Tinc una idea!* - va exclamar Almudena -. *He vist en el tauler d'anuncis del col·legi que l'Ajuntament té previst crear un Consell de la Infància.*

- *Un què?* - va preguntar Ivan amb cara d'incredulitat.

- *Un Consell de la Infància. Ma mare m'ha explicat que és un grup de xiquets i de xiquetes que ens pot representar i demanar a les autoritats de l'Ajuntament que resolguen els nostres problemes.*

- *Mare meua, Almudena! Ho saps tot!* - va dir Maria entre rialles.

- *No, és que sóc una preguntaire,* va bromejar Almudena. *Seria el lloc perfecte per a comentar les necessitats que tenen els parcs de la ciutat i els problemes que tenim per a poder jugar-hi. Cal millorar-los tots i ampliar-ne les zones de joc.*

- *Aleshores, perquè no ens presentem al Consell de la Infància i ho solucionem?* - va dir Ivan totalment convençut.

Almudena va demanar permís al professor per a parlar a classe sobre aquesta idea. Va comentar a la resta de la classe les necessitats que tenien els parcs i els jardins municipals i la possibilitat que tenien de participar en el Consell de la Infància Municipal. Tots van estar d'acord a millorar les zones de joc.

- *Qui vol presentar-s'hi voluntari?* - Va preguntar el professor. *Pe'l nombre d'estudiants que sou, podeu tindre'n dos, de representants.*

- *A mi m'agradaria presentar-m'hi. Algú més s'hi anima?* - va preguntar Almudena.

- *Jo també vull* - va dir Ivan.

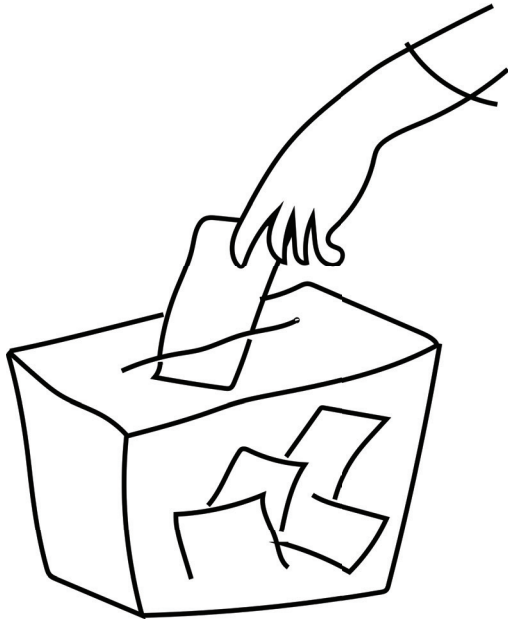
- *I jo!* - va exclamar Alberto.

- *Doncs jo també* - va intervenir Maria.

En aquest moment, tots van mirar-se: hi havia quatre candidats per a dos llocs de representant i, per aquest motiu, calia fer alguna cosa. Aleshores, el professor va dir:

- *Per què no feu una votació per a triar els vostres dos representants? És una responsabilitat important i seria ideal que qui trasllade les vostres demandes haja sigut escollit, entre tots, de forma democràtica.*

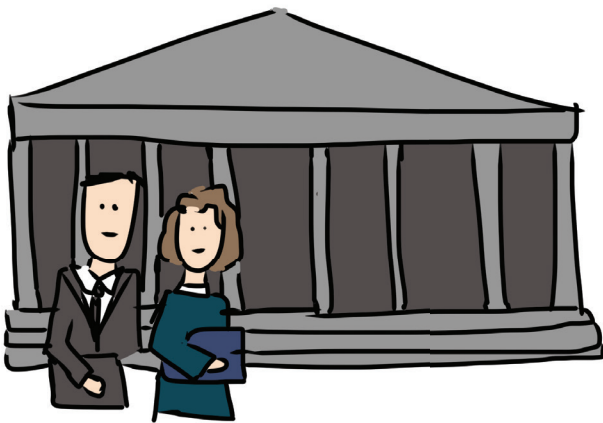
Tots van aplaudir la idea i, aquell matí mateix, hi van organitzar una votació en una urna, amb l'ajuda del professor. Dels quatre candidats, cada alumne podia escollir-ne dos, els noms dels quals haurien d'estar escrits en un paper que s'introduiria en una urna, com en qualsevol elecció.

Després del recompte, Almudena i Ivan van ser escollits com a representants i, de seguida, van començar a fer feina. Van parlar amb els companys i les companyes i van anotar en un quadern les necessitats que els comentaven sobre els parcs i els jardins de les zones on vivien, ja que al col·legi hi havia xiquets i xiquetes de tota la ciutat.

Van arribar a la conclusió que calia millorar 10 dels 22 parcs municipals. En alguns calia canviar el mobiliari, en d'altres calia ampliar les zones de joc i, en d'altres, calia obrir zones infantils noves.

A la reunió següent del Consell d'Infància de la Ciutat, Almudena i Ivan van prendre la paraula i van explicar al regidor responsable de parcs i a l'alcalde de la ciutat totes les propostes que havien recollit dels companys i de les companyes.

- Moltes gràcies, Almudena i Ivan. - va dir l'alcalde - Heu d'estar orgullosos del treball que heu fet. Sabíem que hi ha necessitats de millora, però no coneixíem la situació. Així que el Govern Municipal proposarà al pròxim ple un acord per a la millora i la renovació de les zones de joc infantil als parcs. Espere que, entre tots, tinguem cura dels nostres parcs i dels nostres jardins.

Almudena i Ivan van sentir-se útils: havien aconseguit, després d'un treball intens i amb la participació de tots els companys i les companyes, que l'Ajuntament es comprometria a millorar totes les zones de joc dels parcs i dels jardins municipals.

Un any després, la majoria dels parcs tenien ja noves zones de joc. D'aquesta manera, la idea d'Almudena va prendre força gràcies a la participació del conjunt de l'alumnat i, finalment, va fer-se realitat. Des d'aquell moment, Almudena, Ivan, Alberto, Maria i la resta d'amics van poder gaudir de zones de joc excel·lents a tots els parcs de la ciutat.

Què n'hem après?

En la història anterior, en la que Almudena i els seus companys i les seues companyes aconsegueixen millorar les zones de joc dels parcs de la ciutat, hem après diverses coses:

- És bo tindre cura del nostre entorn. Hem de ser conscients que, com en la història, els parcs i les instal·lacions públiques, així com les zones verdes, són de tots y que entre tots hem de contribuir a conservar-les i a millorar-les.
- Hem de **reclamar a les autoritats** quan trobem desperfectes o necessitats de millora a les instal·lacions públiques. Des del respecte i el civisme, sempre és bo traslladar les nostres necessitats als governs i a les administracions públiques.
- Hi ha **mecanismes de participació**. En el cas d'aquesta història, Almudena i Ivan traslladen les peticions a través del Consell d'Infància de la ciutat. Sempre cal analitzar quina és la millor manera per a participar en la presa de decisions públiques.
- **La participació és de tots i de totes**. Com s'ha vist en la història, Almudena i Ivan són elegits per la resta de l'alumnat de la classe i, posteriorment, recullen totes les demandes que els han enviat per traslladar-les on correspon.
- És recomanable **participar-hi sempre**. La nostra veu ha de ser escoltada i, per això, hem de participar en la presa de decisions públiques.

Frases per a la participació

Aquesta activitat consisteix a completar una sèrie de frases relacionades amb la participació amb les paraules determinades exposades a continuació. Es durà a terme per parelles i després es treballarà amb la resta de la classe.

**ACORD - NECESSITATS - LLEI - PARTICIPA - DRETS
COMPROMÍS - SOLIDARI - DEMOCRÀCIA - LLIBERTAT - VOTAR**

Existeix la _____ d'expressió quan diem, escrivim o fem públic tot allò que volem.

El col·legi sencer _____ en l'elecció de membres del Consell Escolar.

És necessari arribar a un _____ entre els diversos grups socials per a garantir el bon funcionament de la democràcia.

Tots els espanyols i les espanyoles tenim dret a _____ quan fem els 18 anys.

Nosaltres podem tindre _____ diferents a les dels nostres pares i de les nostres mares, però hem de tindre-les en consideració per a cobrir-les.

Perquè una democràcia funcione, els governs i les administracions públiques sempre han de respectar la _____.

La nostra classe funciona com una _____: parlem lliurement i votem les decisions que s'hi plantegen.

Hem de respectar els _____ de la resta en l'elecció de necessitats.

Un poble _____ és el que ajuda els més desfavorits perquè tinguen els mateixos drets que la resta de la població.

Per a complir amb el que hem decidit en una votació, ha d'haver-hi un _____ fort per part de tots.

ACORD - NECESSITATS - LLEI - PARTICIPA - DRETS COMPROMÍS - SOLIDARI - DEMOCRÀCIA - LLIBERTAT - VOTAR

Existeix la **llibertat** d'expressió quan diem, escrivim o fem públic tot allò que volem.

El col·legi sencer **participa** en l'elecció de membres del Consell Escolar.

És necessari arribar a un **acord** entre els diversos grups socials per a garantir el bon funcionament de la democràcia.

Tots els espanyols i les espanyoles tenim dret a **votar** quan fem els 18 anys.

Nosaltres podem tindre **necessitats** diferents a les dels nostres pares i de les nostres mares, però hem de tindre-les en consideració per a complir-les.

Perquè una **democràcia** funcione, els governs i les administracions públiques sempre han de respectar la **lleï**.

La nostra classe funciona com una democràcia: parlem lliurement i votem les decisions que s'hi plantegen.

Hem de respectar els **drets** de la resta en l'elecció de necessitats.

Un poble **solidari** és el que ajuda els més desfavorits perquè tinguin els mateixos drets que la resta de la població.

Per a complir amb el que hem decidit en una votació, ha d'haver-hi un **compromís** fort per part de tots.

Les meues necessitats, són les de tots?

Aquesta activitat consisteix en un treball en grup per a analitzar i conèixer la importància que tenen les necessitats individuals, com ara les de la història d'Almudena, amb la millora de les zones de joc, en relació amb les necessitats col·lectives d'un grup social.

Es pretén que l'alumnat distingisca entre les necessitats del grup i les necessitats de la ciutat en general. Per a dur-ho a terme, hauran de valorar quines altres necessitats poden sorgir a altres grups socials amb la finalitat de consensuar-ne el màxim possible les demandes.

En primer lloc, en el marc del grup, haurà de fer-se una pluja d'idees amb les necessitats principals que consideren els alumnes i les alumnes. Cadascú pot dir dues necessitats (per exemple, millora del transport públic i la conversió de carrers en zones de vianants per a poder jugar-hi), que seran compartides en el grup i plasmades en un llistat. Per fer-ho, s'empraran diverses cartolines en les que el docent anotàrà les propostes de l'alumnat. Després, aquestes cartolines poden penjar-se a l'aula per a fer un seguiment de les necessitats acordades.

Una vegada elaborat el llistat de les necessitats, el docent preguntarà si creuen que els pares i les mares compartirien aquestes necessitats o si en tindrien d'altres. Una vegada plantejades aquestes noves necessitats, i contrastades amb les elaborades per l'alumnat, hi tindrà lloc un debat en el qual es reflexione sobre les diverses necessitats que podem trobar entre la ciutadania, explicant que la democràcia consisteix en un equilibri de totes i que cal respectar les de la resta.

S'hi poden plantejar diverses preguntes, com ara:

- Quines necessitats afecten un major nombre de persones?
- Quines són més característiques dels grups desfavorits?
- D'entre totes les necessitats comentades, quines són bàsiques per a la ciutadania?
- Quines necessitats serien prioritàries per a millorar la qualitat de vida del teu barri?

Una vegada acabada l'activitat, el docent pot fer una reflexió final sobre la importància de la participació per a la millora de les necessitats de la ciutadania i la importància que té respectar els grups desfavorits al llarg d'aquest procés, així com les diverses opcions que hi defendrem.

Fem teatre per a la participació

Seguint amb la història d'Almudena i dels seus amics, convidem a fer a l'aula una representació teatral de la història. Per a fer-la, s'hi pot seguir el guió de la història, però, al mateix temps, improvisar alguns diàlegs.

En concret, l'activitat s'hi centraria a repartir els personatges de la història entre l'alumnat perquè ells mateixos representen la història i siguin partícips del procés de participació que s'hi inclou.

El mural de la participació

Una vegada treballada la història d'Almudena i la seua actuació per a la millora dels parcs de la ciutat, s'hi proposa l'elaboració d'un mural amb paraules, dibuixos, etc., on han d'aparèixer les necessitats del centre escolar, per exemple. Poden ser qüestions d'organització del centre escolar, necessitats de col·lectius, demandes de les persones joves, etc.

Una vegada establertes les necessitats del centre escolar, se suggereix traslladar-les a les autoritats a través d'una visita coordinada pel professorat, amb la finalitat de fer que aquestes reclamacions siguin escoltades i resoltes.

SESSIÓ 3: TREBALLANT LA COL-LABORACIÓ

La **col·laboració** és el procés a través del qual els governs i les administracions públiques treballen conjuntament amb altres administracions públiques, i amb altres governs, amb el sector privat o amb la societat civil per a la definició de polítiques públiques i la millora dels serveis públics; en altres paraules, entenem la col·laboració com la generació de nous espais de trobada, diàleg i treball per a afavorir la cocreació d'iniciatives i la coproducció de serveis. Cada vegada més, les administracions públiques i els governs interactuen i faciliten el desenvolupament de diverses xarxes d'actors que configuren el context de la **col·laboració**.

La **col·laboració** la podem trobar en diversos nivells de govern (local, regional i estatal) i configura un mecanisme a través del qual els governs legitimen les accions i les decisions, i fan corresponsable a la resta d'actores. En aquest cas, es presenta una història en la que Almudena i els seus amics plantegen un problema sobre el trànsit al voltant del centre escolar que es resol mitjançant la col·laboració de diversos actors i d'algunes Institucions.

Ací es presenten alguns instruments i determinades metodologies per a solucionar problemes socials, involucrant-hi no solament la ciutadania, servidors públics i administracions públiques, sinó també altres actors, com ara empreses, organitzacions del tercer sector, universitats o associacions. Per aquest motiu, és important destacar en la història les diverses funcions i aportacions que poden fer tots els actors per a solucionar el problema plantejat.

Almudena i els seus amics ajuden amb el trànsit

Els alumnes i les alumnes del Col·legi Velázquez arriben a classe. Alguns ho fan amb el transport escolar; d'altres, amb transport públic; d'altres, acompanyats amb els seus familiars; i molts, caminant.

- Bon dia, Almudena.

- Bon dia, Ivan. Com estàs? - va preguntar Almudena mentre arribava corrent, creuant el carrer del col·legi.

- Molt bé. I tu, on vas tan accelerat?

- He hagut de creuar el carrer corrent perquè no hi ha cap pas de vianants ni ningú que controle la quantitat de cotxes que venen a deixar-nos de matí i a recollir-nos de vesprada a qui vivim més lluny. És un perill per a tot el món.

Els dos van dirigir-se al despatx de la Directora i li van comentar la situació del trànsit a la zona del col·legi. Hi havia poc espai per a aparcar, no hi havia una zona habilitada per a autobusos, tampoc una zona d'aparcament per a persones amb discapacitat... En definitiva, era un caos arribar tots els matins al col·legi.

- No sabem com solucionar això, Directora- va manifestar Almudena amb cara de resignació.

- Bé. Si nosaltres sols no podem fer-ho, demanarem la col·laboració d'altres persones afectades i que puguem aportar-hi solucions - va dir la Directora amb cara pensativa. - Ja ho tinc! Ho plantejaré a la propera reunió del Consell Escolar perquè s'hi impliquen els pares i les mares del col·legi, els representants de l'empresa de l'autobús escolar, el regidor de trànsit de l'Ajuntament, la Policia Local i... penseu que algú més pot aportar-hi alguna cosa?

- Nosaltres! - va exclamar Almudena.

- Això és. Vosaltres també podeu aportar-hi idees. -va confirmar la Directora.

- Un moment. - va dir Ivan- Això és molt paregut al treball que fa ma mare a l'empresa on treballa. Ella s'encarrega d'organitzar un grup de persones implicades en un problema per a trobar una solució entre tots. Moltes vegades l'escolte parlar d'un laboratori d'idees o d'alguna cosa pareguda.

- Què bé, Ivan! -va exclamar la Directora-. Parlaré amb ta mare per a demanar-li que coordine aquest treball. Crearem el Laboratori Velázquez per a la millora del trànsit, un punt de trobada on tots aportarem solucions al problema.

- Sona molt bé! - va exclamar Almudena, tota emocionada.

- Vinga, posem-nos a fer faena - va concloure la Directora mentre sonava la campana per a entrar a classe.

Era un projecte molt important per al col·legi: entre tots havien d'aportar solucions per a la millora del trànsit i la seguretat als carrers del voltant del col·legi. Al llarg dels dies, la Directora, amb

L'ajuda de la mare d'Ivan, va convocar totes les persones i les organitzacions que podien tindre implicació amb el "Laboratori d'Idees del Col·legi Velázquez" per a citar-les a la primera reunió, en la que es definirien els problemes detectats i es plantejarien possibles solucions.

Al llarg de diverses reunions i amb la col·laboració activa de totes les organitzacions i les persones convocades, va establir-se una sèrie de solucions, en les que tots es van implicar:

- L'Ajuntament col·locaria diversos passos de vianants elevats al llarg del carrer, fet que reduiria la velocitat dels cotxes i facilitaria l'encreuament del carrer als vianants.
- La Policia Local enviaria una patrulla de la unitat de trànsit, durant mitja hora, tant a l'entrada com a l'eixida de les classes.
- L'empresa d'autobusos del transport escolar, juntament amb l'Ajuntament, habilitaria una zona d'aparcament d'autobusos al costat del col·legi i una zona d'aparcament per a persones amb discapacitat.
- El col·legi implantaria una sèrie de cursos sobre educació vial per al conjunt de l'alumnat, per a facilitar el coneixement de la seguretat vial.
- L'associació de mares i pares d'alumnes faria una campanya per a fomentar l'ús de la bicicleta en comptes del cotxe, i el col·legi es comprometria a habilitar-hi una zona per a aparcar bicicletes.

Què n'hem après?

En aquesta història s'ha tractat la **col·laboració**, un dels tres pilars del Govern Obert, juntament amb la transparència i la participació. Quines conclusions en podem extraure?

- Hi ha certes qüestions en la vida que no poden ser resoltes per nosaltres mateixos, sinó que **hi necessitem la col·laboració d'altres persones**. Que col·laboren amb tu o que tu col·laboris obrirà un espai d'enteniment i facilitarà l'assoliment dels teus objectius.
- **No hi ha una única solució als problemes**. Hi ha diverses maneres de veure'ls, d'expressar-los i de resoldre'ls o de minimitzar-los.
- **Treballar de forma conjunta**, a través de mecanismes com el Laboratori d'Idees que va crear-se al col·legi, facilita **la participació i l'acord**, a més d'una visió més àmplia sobre els problemes.
- La **col·laboració es pot aplicar a tots els àmbits** de la vida: al col·legi, als governs i a les administracions públiques, als grups d'amics, a la família, etc. Es tracta de compartir per a millorar.

És positiu crear nous espais de trobada, diàleg i treball on participen totes les organitzacions i les persones afectades.

Les millores van arribar prompte, ja que els cotxes circulaven a una velocitat molt més reduïda; hi havia zones per a poder estacionar i tots coneixien per on es podia creuar el carrer. A més, molts pares i moltes mares escolliren la bicicleta com a transport alternatiu al cotxe.

Després d'aquests bons resultats, el col·legi va decidir que el Laboratori començaria a ocupar-se d'altres molts problemes relacionats amb el col·legi, amb la col·laboració de tots els implicats.

En aquest cas, la col·laboració resulta fonamental per a unir esforços i plantejar propostes i accions enfocades a resoldre problemes. Mitjançant aquesta actuació, Almudena i Ivan aconseguiren construir un col·legi col·laboratiu on tots i totes poden aportar-ne molt.

Juguem a l'aula: Tots som imprescindibles

▲ Objectius

- Participar de forma activa en el joc per a reflexionar sobre els valors socials de la justícia i l'equitat.
- Identificar i reconèixer la importància dels diferents rols socials i la interacció de les persones per a una convivència sana.
- Descobrir les aportacions que poden fer a través de cada rol.

▲ Descripció

El docent ha d'organitzar l'alumnat, fent-lo seure en forma de cercle. Seguidament, es passaran una bossa/caixa amb papers i cadascú n'escollirà un. En aquests papers apareix escrit un ofici o una professió (Professor/a, Fuster/a, Dissenyador/a, Advocat/ada, Científic/a, Conductor/a, Cuiner/a, Dentista, Actor o Actriu, Arquitecte/a, Escombrador/a, Bibliotecari/ària, Bomber/a, Doctor/a, Electricista, Infermer/a, Estilista, Carter/a, Carnisser/a, Farmacèutic/a, Fotògraf/a, etc.).

Després, cada estudiant dirà en veu alta quin ofici o professió li correspon, amb la finalitat de conèixer quin paper té cadascú en la societat.

Posteriorment, el docent plantejarà un problema que afecte a la convivència.

Per exemple:

- Falta de cura als parcs públics de la ciutat.
- Abandonament d'animals domèstics, com ara gossos i gats.
- Falta de carrils bici a la ciutat.
- Problemes d'accés a les instal·lacions de la biblioteca municipal.

Després del plantejament del problema, el docent demanarà a l'alumne o a l'alumna que considere que es troba més pròxim al problema per la professió o l'ofici que representa, que plantege com el podria solucionar. Per a fer-ho, l'alumne o l'alumna ha d'explicar davant de la classe el seu plantejament de solució. Seguidament, hi haurà una ronda en la que cada estudiant, segons el rol que li corresponga, pugui aportar-hi una percepció, idees o una experiència per a sumar a les solucions. Cal plantejar-hi la qüestió perquè l'alumnat comprovi que la solució al problema sempre serà millor si cadascun dels presents hi col·labora des de la seua posició.

El joc dels enigmes

Es tracta d'una dinàmica que serveix per a indagar, per a trobar la solució a un plantejament inicial no resolt, per a descobrir el final d'una història a la qual falten parts en el relat, etc. Com si foren detectius, els xics i les xiques investiguen basant-se en les pistes proporcionades pel docent.

Entre tots, han de formular hipòtesis i fer preguntes al docent, que solament pot contestar amb un "sí" o amb un "no". No pot donar-los més informació i haurà de ser l'alumnat participant qui, mitjançant la col·laboració, obtinga la resposta a l'enigma plantejat.

Per exemple, un enigma podria ser el següent: "Entra un home a un bar. Demana un got d'aigua. El cambrer s'amaga darrere de la barra i hi apareix vestit de fantasma. L'home li dona les gràcies i se'n va, del bar." Què podria haver passat en aquesta història? La solució és que l'home que va entrar al bar tenia singlot, i el cambrer va ajudar-lo amb un bon esglai. Aquest tipus d'enigmes, tan simples, però, al mateix temps, tan complexos, necessiten la imaginació i la col·laboració de tots i de totes per resoldre'ls i, per aquest motiu, la dinàmica resulta interessant per a conèixer el mateix procés de col·laboració.

Anem d'excursió

En aquest cas, la classe s'organitza en diversos grups xicotets d'entre 4 i 5 alumnes. Cada grup ha de decidir a quin lloc vol anar d'excursió de final de curs. Per a dur-ho a terme, cada membre del grup haurà de dir on li agradaria anar i el grup, després d'un debat, elegirà una destinació. Posteriorment, hauran de proposar el mitjà de transport per a arribar-hi, la data, els horaris d'eixida i d'arribada, la necessitat de guies o acompanyants, les activitats que s'hi duran a terme, el cost i com aconseguir diners per a reduir-ne el preu.

Una vegada consensuades les decisions, el portaveu de cada grup hi exposarà a la resta de la classe la decisió del seu grup. Seguidament, s'hi consensuarà una única proposta, mitjançant l'anàlisi i la col·laboració de tots els grups. D'aquesta manera, tots hi hauran fet aportacions per a aconseguir un propòsit compartit.

RESUM

A través d'aquesta guia didàctica hem volgut endinsar **els estudiants d'Educació Primària en el món del Govern Obert**. Per a fer-ho, s'hi han elaborat tres històries relacionades amb els tres pilars del Govern Obert: transparència, participació i col·laboració, així com una sèrie d'activitats per a treballar-ne els conceptes, exposar-los i comprendre'ls de manera pràctica.

El **Govern Obert** és una filosofia, una nova forma de governar les nostres societats i entendre els governs i les administracions públiques, basada en la **transparència**, la **participació** i la **col·laboració**, amb la finalitat d'aprofitar el coneixement de la ciutadania per a implicar-la en la millora de les nostres societats. És un viatge per etapes que requereix involucrar tota la societat, incloent-hi els xiquets i les xiquetes. Volem que, a partir d'ara, tu també et sumes a la comunitat del **Govern Obert**.

RÚBRICA D'AVUACIÓ

CATEGORIA	EXCEL·LENT	NOTABLE	APROVAT	INSUFICIENT
Lectura dels texts	Faig una lectura correcta del text, respectant-ne els signes de puntuació i l'entonació.	Faig una lectura correcta del text, encara que amb alguna errada puntual.	Faig una lectura acceptable i, encara que corregisc les meues errades, les seguisc fent durant la lectura.	No faig una lectura correcta o no vull fer-la.
Comprensió dels texts	Comprenc perfectament la història i el símil per a la comprensió d'allò que significa per al Govern Obert.	Comprenc perfectament la història, encara que tinc algun dubte sobre els significat en relació amb el Govern Obert.	Comprenc part de la història i tinc nombrosos dubtes sobre els significat en relació amb el Govern Obert.	No comprenc la història ni entenc la relació amb el Govern Obert.
Participació en les activitats	Participo de forma activa en totes les activitats i tinc iniciativa per a fer-ho.	Participo de forma activa en les activitats, però per indicació del professor/de la professora.	Participo ocasionalment en les activitats quan m'ho sol·licita el professor/la professora.	No participo en les activitats com m'ho sol·licita el professor/la professora.
Qualitat de la participació	Les meues aportacions a les activitats són positives i responen de forma molt elevada als plantejaments de les activitats.	Les meues aportacions són positives i responen als plantejaments de les activitats.	La meua participació és limitada i, encara que és suficient, no respon a les expectatives plantejades en l'activitat.	Les meues aportacions no són rellevants per a l'activitat ni per als companys ni les companyes.
Comprensió dels conceptes	Comprenc els conceptes relacionats amb el Govern Obert i sé relacionar-los amb la meua vida diària.	Comprenc la majoria dels conceptes relacionats amb el Govern Obert i intuisc com relacionar-los amb la meua vida diària.	Entenc alguns conceptes plantejats, encara que no sé com relacionar-los amb la meua vida diària.	No entenc els conceptes plantejats i no sé com relacionar-los amb la meua vida diària.

CONEIX ELS VALORS DEL GOVERN OBERT AMB ALMUDENA I LA SEUA CLASSE

Guia didàctica per a
Educació Primària

- Quadern de l'alumne -

L'EXCURSIÓ D'ALMUDENA

Almudena té 10 anys i és alumna del Col·legi d'Educació Infantil i Primària Velázquez, en una ciutat de grandària mitjana situada a la costa espanyola. És una alumna molt treballadora i té una bona relació amb la resta de la classe.

Un dia, poc després de tornar de les vacances de Nadal, i després d'una època de pluges i molt de fred, Almudena va començar a sentir-se malament.

- No em trobe bé, profe - va dir a Adolfo, el professor.

- Vine a telefonar a ton pare perquè et duga al metge i que et faça una revisió. Pareix que tens un bon constipat - li va contestar.

Adolfo va telefonar al seu pare i li va dir la seua filla semblava tindre febra. Als pocs minuts, Daniel, el pare d'Almudena, ja estava al col·legi per a recollir la seua filla.

- Ja he demanat cita al metge, així que anem cap allà.

Quan van arribar al centre de salut, el metge li va dir a Almudena que tenia un gran refredat, amb febra elevada, així que no podria anar al col·legi durant tota la setmana.

- Em perdré totes les activitats de la setmana cultural - va lamentar-se Almudena.

- No et preocupes, filla, ja te n'informaran.

Mentre Almudena estava malalta a sa casa, al col·legi s'encarregaven de preparar les activitats de la setmana cultural: jornades de convivència amb iaies i iaies, concerts de música, exposicions fotogràfiques... i moltes activitats més.

El professor va dir a classe que el dilluns sigüent anirien d'excursió a la capital de la seua comunitat autònoma per a visitar el Palau de Govern, el Parlament Autonòmic i la Delegació del Govern d'Espanya, i que haurien de portar-hi una autorització firmada pels pares o tutors. Tots es van sorprendre i s'alegraren per l'excursió imprevista.

Va arribar el dilluns, el dia de l'excursió, i el pare d'Almudena, com tots els dies, la va dur al col·legi. Almudena anava amb la motxilla, els llibres i l'esmorzar per a reprendre les classes. Quan van arribar al col·legi, Almudena i el seu pare van veure molt de moviment, però no van sospitar res, així que s'hi van acomiadar.

- Bon dia, Almudena. Quina alegria veure't de nou i que ja estigues millor.

- Bon dia, profe. Per què hi ha tant de moviment al col·legi hui? - va preguntar mentre veia com els seus companys i les seues companyes pujaven a un autobús -.

- Anem d'excursió a la capital. Tens l'autorització dels teus pares?

- Quina excursió? Jo no en sabia res! - va comentar Almudena, tota sorpresa -.

- Ho sent, Almudena. Pensava que ho sabies. Anem d'excursió i no pots vindre si no tens l'autorització dels teus pares.

Ivan, un company d'Almudena, va escoltar la conversació i, quan va pujar a l'autobús, ho va contar a la resta. Als pocs minuts, van baixar-ne tots per a parlar amb Adolfo.

- No volem anar a l'excursió si no hi ve també Almudena - va dir Ivan a Adolfo -. Volem que Almudena hi vinga amb nosaltres. Per què no telefonem al seu pare perquè li firme l'autorització ara?

- M'alegre que em digues això, Ivan. Teniu raó. El col·legi hauria d'haver publicat la informació sobre l'excursió en la pàgina web amb temps suficient. Està molt bé solidaritzar-se amb Almudena. Ara telefonaré al seu pare.

Als pocs minuts, el pare d'Almudena tornava al col·legi per a firmar l'autorització i l'autobús comença el camí rumb a la capital.

Una vegada estaven tots a l'autobús, el professor va demanar el micròfon i va dirigir-se a tot l'alumnat.

- Això que heu fet hui és molt important. Heu ajudat la vostra companya Almudena en una situació complicada, en la que podríem haver anat d'excursió sense ella. Heu d'estar-ne orgullosos perquè, gràcies a la vostra acció, a partir d'ara el col·legi publicarà sempre tota la informació en la pàgina web i, a més, s'enviarà un correu electrònic a les famílies.

Una vegada van arribar a la destinació, Almudena i els companys i les companyes van conèixer com era el Palau de Govern, com funcionava el Parlament Autònic i quines funcions tenia la Delegació del Govern, les quals no coneixien fins a aquell moment.

Almudena i la classe havien sigut els responsables de les noves mesures de transparència que implementarà el col·legi en el futur. Eren els artífexs que el col·legi Velázquez començava a avançar pel camí del Govern Obert, amb la transparència com a primera mesura.

Què n'hem après?

En la història de l'excursió d'Almudena hem après que:

- L'Administració Pública, en aquest cas representada al col·legi Velázquez, té l'obligació de **proporcionar-nos** informació sobre la seua activitat. En cas que la informació no siga pública, podem ser nosaltres mateixos els qui preguntem.
- La **transparència és un valor fonamental** per al bon funcionament de qualsevol col·legi, així com de qualsevol institució pública i dels sistemes democràtics.
- El nou **sistema d'informació** per a pares i mares a través d'Internet és un aliat de la transparència. Com més s'hi innove, més transparents seran les institucions.

Lletres per a la transparència

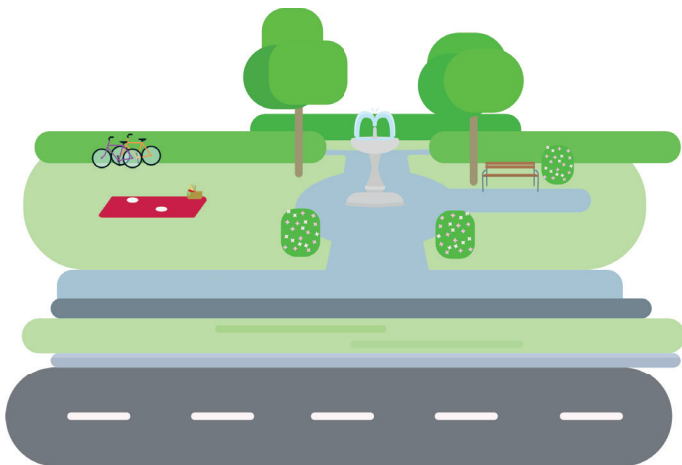
Et presentem aquesta sopa de lletres sobre la transparència. Hi hauràs que cercar les paraules següents, que estan associades als valors de la transparència.

RESPECTE - PARTICIPACIÓ - SINCERITAT - CONFIANÇA INNOVACIÓ - FRANQUESA - VERITAT - TRANSPARÈNCIA

F Y T R A N S P A R E N C I A
R I T E O T E P S E R L E U F
A R P A R T I C I P A C I O N
E G A T P H U A N Q U I P O D
I P O L I U T P C R O J O A E
A N D A R M K V E C T O D Z L
E T N E C I V I R E C R T E A
B L A O N L P U I R E C O U R
E M G H V D E L D V T E S Q I
C O N F I A N Z A C R R O N D
R B C E P D C C D H E R B A O
E R A M O S B I V A P I L R E
A O E I U Z S D O G Ñ L I F U
B L U F H I A I C N E L A V I

ALMUDENA I ELS SEUS AMICS MILLOREN ELS PARCS

Almudena es dirigeix al col·legi, pensativa. Mentre va en l'autobús al col·legi, es fixa constantment en els parcs i els jardins de la ciutat on viu. S'adona que tots els parcs són espaiosos i tenen molta vegetació i zones en les quals es pot descansar, però solament hi ha un parc que disposa d'una bona zona de joc per als xiquets i les xiquetes.

Quan l'autobús arriba al col·legi, mentre esperen a entrar a classe, Ivan i Maria xarren, i apareix el tema de conversació entre els seus amics i les seues amigues:

- *Ahir vaig estar al parc de l'Oest amb el meu gosset Chopin. Les zones de joc hi estaven tancades per reparacions.* - Va dir Ivan mentre posava cara de resignació.

- *El parc del meu barri tampoc té una bona zona de jocs. La major part dels gronxadors estan trencats i no em deixen jugar-hi.* - Va exclamar Maria, mentre treia de la motxilla els llibres per a la classe que començava.

- *Tinc una idea!* - va exclamar Almudena-. *He vist en el tauler d'anuncis del col·legi que l'Ajuntament té previst crear un Consell de la Infància.*

- *Un què?* - va preguntar Ivan amb cara d'incredulitat.

- *Un Consell de la Infància. Ma mare m'ha explicat que és un grup de xiquets i de xiquetes que ens poden representar i demanar a les autoritats de l'Ajuntament que resolguen els nostres problemes.*

- *Mare meua, Almudena! Ho saps tot!* - va dir Maria entre rialles.

- *No, és que sóc una preguntaire, va bromejar Almudena. Seria el lloc perfecte per a comentar les necessitats que tenen els parcs de la ciutat i els problemes que tenim per a poder jugar-hi. Cal millorar-los tots i ampliar-ne les zones de joc.*

- *Aleshores, perquè no ens presentem al Consell de la Infància i ho solucionem?* - va dir Ivan totalment convençut.

Almudena va demanar permís al professor per a parlar a classe sobre aquesta idea. Va comentar a la resta de la classe les necessitats que tenien els parcs i els jardins municipals i la possibilitat que tenien

de participar en el Consell de la Infància Municipal. Tots van estar d'acord a millorar les zones de joc.

- *Qui vol presentar-s'hi voluntari?* - Va preguntar el professor. *Pel nombre d'estudiants que sou, podeu tindre'n dos, de representants.*

- *A mi m'agradaria presentar-m'hi. Algú més s'hi anima?* - va preguntar Almudena.

- *Jo també vull* - va dir Ivan.

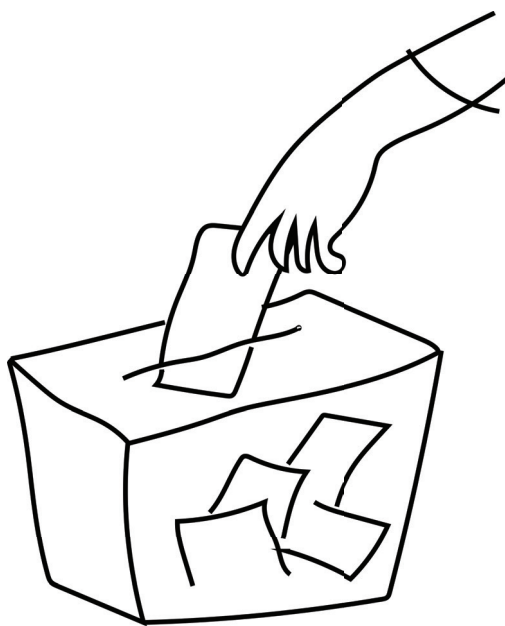
- *I jo!* - va exclamar Alberto.

- *Doncs jo també* - va intervenir Maria.

En aquest moment, tots van mirar-se: hi havia quatre candidats per a dos llocs de representant i, per aquest motiu, calia fer alguna cosa. Llavors, el professor va dir:

- *Per què no feu una votació per a triar els vostres dos representants? És una responsabilitat important i seria ideal que qui trasllade les vostres demandes haja sigut escollit, entre tots, de forma democràtica.*

Tots van aplaudir la idea i, aquell matí mateix, hi van organitzar una votació en una urna, amb l'ajuda del professor. Dels quatre candidats, cada alumne podia escollir-ne dos, els noms del quals haurien d'estar escrits en un paper que s'introduiria en una urna, com en qualsevol elecció.

Després del recompte, Almudena i Ivan van ser escollits com a representants i, de seguida, van començar a fer faena. Van parlar amb els companys i les companyes i van anotar en un quadern les necessitats que els comentaven sobre els parcs i els jardins de les zones on vivien, ja que al col·legi hi havia xiquets i xiquetes de tota la ciutat.

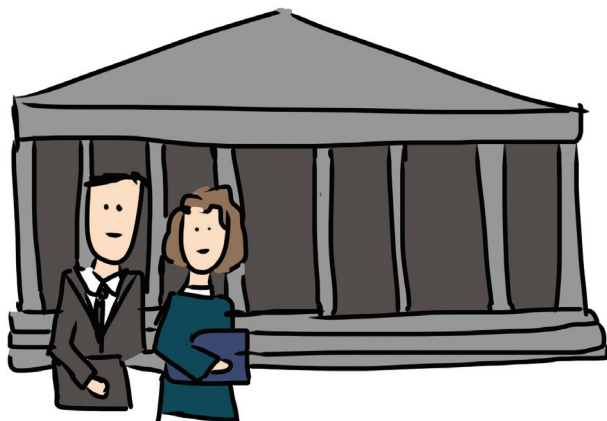
Van arribar a la conclusió que calia millorar 10 dels 22 parcs municipals. En alguns calia canviar el mobiliari, en d'altres calia ampliar les zones de joc i, en d'altres, calia obrir zones infantils noves.

A la reunió següent del Consell d'Infància de la ciutat, Almudena i Ivan van prendre la paraula i van explicar al regidor responsable de parcs i a l'alcalde de la ciutat totes les propostes que havien recollit dels companys i de les companyes.

- Moltes gràcies, Almudena i Ivan. - va dir l'alcalde - Heu d'estar orgullosos del treball que heu fet. Sabíem que hi ha necessitats de millora, però no coneixíem la situació. Així que el Govern Municipal proposarà al proper ple un acord per a la millora i la renovació de les zones de joc infantil als parcs. Espere que, entre tots, tinguem cura dels nostres parcs i dels nostres jardins.

Almudena i Ivan van sentir-se útils: havien aconseguit, després d'un treball intens i amb la participació de tots els companys i les companyes, que l'Ajuntament es comprometria a millorar totes les zones de jocs dels parcs i dels jardins municipals.

Un any després, la majoria dels parcs tenien ja noves zones de joc. D'aquesta manera, la idea d'Almudena va prendre força gràcies a la participació del conjunt de l'alumnat i, finalment, va fer-se realitat. Des d'aquell moment, Almudena, Ivan, Alberto, Maria i la resta d'amics van poder gaudir de zones de joc excel·lents a tots els parcs de la ciutat.

Què n'hem après?

En la història anterior, en la que Almudena i els seus companys i les seues companyes aconsegueixen millorar les zones de joc dels parcs de la ciutat, hem après diverses coses:

- És bo tindre cura del nostre entorn. Hem de ser conscients que, com en la història, els parcs i les instal·lacions públiques, així com les zones verdes, són de tots y que entre tots hem de contribuir a conservar-les i a millorar-les.
- Hem de **reclamar a les autoritats** quan trobem desperfectes o necessitats de millora a les instal·lacions públiques. Des del respecte i el civisme, sempre és bo traslladar les nostres necessitats als governs i a les administracions públiques.
- Hi ha **mecanismes de participació**. En el cas d'aquesta història, Almudena i Ivan traslladen les peticions a través del Consell d'Infància de la ciutat. Sempre cal analitzar quina és la millor manera per a participar en la presa de decisions públiques.
- **La participació és de tots i de totes**. Com s'ha vist en la història, Almudena i Ivan són elegits per la resta de l'alumnat de la classe i, posteriorment, recullen totes les demandes que els han enviat per traslladar-les on correspon.
- És **recomanable participar-hi sempre**. La nostra veu ha de ser escoltada i, per això, hem de participar en la presa de decisions públiques.

Frases per a la participació

Aquesta activitat consisteix a completar una sèrie de frases relacionades amb la participació amb les paraules determinades exposades a continuació. Es durà a terme per parelles i després es treballarà amb la resta de la classe.

ACORD - NECESSITATS - LLEI - PARTICIPA - DRETS COMPROMÍS - SOLIDARI - DEMOCRÀCIA - LLIBERTAT - VOTAR

Existeix la _____ d'expressió quant diem, escrivim o fem públic tot allò que volem.

El col·legi sencer _____ en l'elecció de membres del Consell Escolar.

És necessari arribar a un _____ entre els diversos grups socials per garantir el bon funcionament de la democràcia.

Tots els espanyols i les espanyoles tenim dret a _____ quan fem els 18 anys.

Nosaltres podem tindre _____ diferents a les dels nostres pares i de les nostres mares, però hem de tindre-les en consideració per a cobrir-les.

Perquè una democràcia funcioni, els governs i les administracions públiques sempre han de respectar la _____.

La nostra classe funciona com una _____: parlem lliurement i votem les decisions que s'hi plantegen.

Hem de respectar els _____ de la resta en l'elecció de necessitats.

Un poble _____ és el que ajuda els més desfavorits perquè tinguin els mateixos drets que la resta de la població.

Per complir amb el que hem decidit en una votació, ha d'haver-hi un _____ fort per part de tots.

ALMUDENA I ELS SEUS AMICS AJUDEN AMB EL TRÀNSIT

Els alumnes i les alumnes del Col·legi Velázquez arriben a classe. Alguns ho fan amb el transport escolar; d'altres, amb transport públic; d'altres, acompanyats amb els seus familiars; i molts, caminant.

- Bon dia, Almudena.

- Bon dia, Ivan. Com estàs? – va preguntar Almudena mentre arribava corrent, creuant el carrer del col·legi.

- Molt bé. I tu, on vas tan accelerat?

- He hagut de creuar el carrer corrent perquè no hi ha cap pas de vianants ni ningú que controle la quantitat de cotxes que venen a deixar-nos de matí i a recollir-nos de vesprada a qui vivim més lluny. És un perill per a tots creuar el carrer així. Preguntaré a la Directora del col·legi què podem fer per solucionar-ho.

- Molt bé, t'acompanye. – va dir Ivan mentre seguia Almudena pel passadís.

Els dos van dirigir-se al despatx de la Directora i li van comentar la situació del trànsit a la zona del col·legi. Hi havia poc espai per a aparcar, no hi havia una zona habilitada per a autobusos, tampoc una zona d'aparcament per a persones amb discapacitat... En definitiva, era un caos arribar tots els matins al col·legi.

- No sabem com solucionar això, Directora – va manifestar Almudena amb cara de resignació.

- Bé. Si nosaltres sols no podem fer-ho, demanarem la col·laboració d'altres persones afectades i que puguem aportar-hi solucions – va dir la Directora amb cara pensativa. – Ja ho tinc! Ho plantejaré a la propera reunió del Consell Escolar perquè s'hi impliquen els pares i les mares del col·legi, els representants de l'empresa de l'autobús escolar, el regidor de trànsit de l'Ajuntament, la Policia Local i... penseu que algú més pot aportar-hi alguna cosa?

- Nosaltres! – va exclamar Almudena.

- Això és. Vosaltres també podeu aportar-hi idees. –va confirmar la Directora.

- Un moment. – va dir Ivan- Això és molt paregut al treball que fa ma mare a l'empresa on treballa. Ella s'encarrega d'organitzar un grup de persones implicades en un problema per a trobar una solució entre tots. Moltes vegades l'escolte parlar d'un laboratori d'idees o d'alguna cosa pareguda.

- Què bé, Iván! –va exclamar la Directora-. Parlaré amb ta mare per a demanar-li que coordine aquest treball. Crearem el Laboratori Velázquez per a la millora del trànsit, un punt de trobada on tots aportarem solucions al problema.

- Sona molt bé! – va exclamar Almudena, tota emocionada.

- Vinga, posem-nos a fer feina – va concloure la Directora mentre sonava la campana per a entrar a classe.

Era un projecte molt important per al col·legi: entre tots havien d'aportar solucions per a la millora del trànsit i la seguretat als carrers del voltant del col·legi. Al llarg dels dies, la Directora, amb l'ajuda de la mare d'Ivan, va convocar totes les persones i les organitzacions que podien tindre implicació amb el "Laboratori d'Idees del Col·legi Velázquez" per a citar-les a la primera reunió, en la que es definiren els problemes detectats i es plantejarien possibles solucions.

Al llarg de diverses reunions i amb la col·laboració activa de totes les organitzacions i les persones convocades, va establir-se una sèrie de solucions, en les que tots es van implicar:

- L'Ajuntament col·locaria diversos passos de vianants elevats al llarg del carrer, fet que reduiria la velocitat dels cotxes i facilitaria l'encreuament del carrer als vianants.
- La Policia Local enviaria una patrulla de la unitat de trànsit, durant mitja hora, tant a l'entrada com a l'eixida de les classes.
- L'empresa d'autobusos del transport escolar, juntament amb l'Ajuntament, habilitaria una zona d'aparcament d'autobusos al costat del col·legi i una zona d'aparcament per a persones amb discapacitat.
- El col·legi implantaria una sèrie de cursos sobre educació vial per al conjunt de l'alumnat, per a facilitar el coneixement de la seguretat vial.
- L'associació de mares i pares d'alumnes faria una campanya per a fomentar l'ús de la bicicleta en comptes del cotxe, i el col·legi es comprometria a habilitar-hi una zona per a aparcar bicicletes.

Les millores van arribar prompte, ja que els cotxes circulaven a una velocitat molt més reduïda; hi havia zones per a poder estacionar i tots coneixien per on es podia creuar el carrer. A més, molts pares i moltes mares escolliren la bicicleta com a transport alternatiu al cotxe.

Després d'aquests bons resultats, el col·legi va decidir que el Laboratori començaria a ocupar-se d'altres molts problemes relacionats amb el col·legi, amb la col·laboració de tots els implicats.

En aquest cas, la col·laboració resulta fonamental per a unir esforços i plantejar propostes i accions enfocades a resoldre problemes. Mitjançant aquesta actuació, Almudena i Ivan aconseguiren construir un col·legi col·laboratiu on tots i totes poden aportar-ne molt.

Què n'hem après?

En aquesta història s'ha tractat la **col·laboració**, un dels tres pilars del Govern Obert, juntament amb la transparència i la participació. Quines conclusions en podem extraure?

- Hi ha certes qüestions en la vida que no poden ser resoltes per nosaltres mateixos, sinó que **hi necessitem la col·laboració d'altres persones**. Que col·laborem amb tu o que tu col·labores obrirà un espai d'enteniment i facilitarà l'assoliment dels teus objectius.
- **No hi ha una única solució als problemes**. Hi ha diverses maneres de veure'ls, d'expressar-los i de resoldre'ls o de minimitzar-los.
- **Treballar de forma conjunta**, a través de mecanismes com el Laboratori d'Idees que va crear-se al col·legi, facilita **la participació i l'acord**, a més d'una visió més àmplia sobre els problemes.
- La **col·laboració es pot aplicar a tots els àmbits** de la vida: al col·legi, als governs i a les administracions públiques, als grups d'amics, a la família, etc. Es tracta de compartir per a millorar.

És positiu crear nous espais de trobada, diàleg i treball on participen totes les organitzacions i les persones afectades.

RESUM

A través d'aquesta guia hem volgut acostar **els estudiants d'Educació Primària al món del Govern Obert**. Per a fer-ho, hem conegut les tres històries d'Almudena, relacionades directament amb els tres pilars del Govern Obert: transparència, participació i col·laboració, així com una sèrie d'activitats per a treballar-ne els conceptes, exposar-los i comprendre'ls de manera pràctica.

El **Govern Obert** és una nova forma de governar les nostres societats i entendre els governs i les administracions públiques, basada en la **transparència**, la **participació** i la **col·laboració**, amb la finalitat d'aprofitar el coneixement de la ciutadania per a implicar-la en la millora de les nostres societats. És un viatge per etapes que requereix involucrar tota la societat, incloent-hi els xiquets i les xiquetes. Volem que, a partir d'ara, tu també et sumes a la comunitat del **Govern Obert**.

TÍTULO: GUIA DIDÀCTICA. GOVERN OBERT. EDUCACIÓ PRIMÀRIA

“Este documento no es una traducción oficial. Aunque se ha procurado garantizar que esta versión corresponda a los textos originales, la única versión oficial es el texto en castellano disponible en el sitio web del INTEF y en el Portal de Transparencia de la Administración General del Estado”

Publicación incluida en el programa editorial del Ministerio de Política Territorial y Función Pública

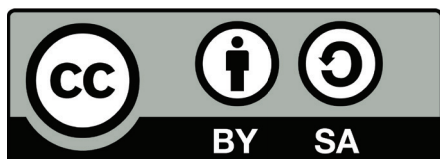
Edita:

© Ministerio de Política Territorial y Función Pública

Ministerio de Educación y Formación Profesional

NIPO: 277-19-009-8 En línea

NIPO: 847-19-029-0 En línea

Imprime:

Subdirección General de Recursos, Publicaciones y Documentación
Ministerio de Política Territorial y Función Pública

GOBIERNO DE ESPAÑA

MINISTERIO DE EDUCACIÓN Y FORMACIÓN PROFESIONAL

INSTITUTO NACIONAL DE TECNOLOGÍAS EDUCATIVAS Y DE FORMACIÓN DEL PROFESORADO

MINISTERIO DE POLÍTICA TERRITORIAL Y FUNCIÓN PÚBLICA